

Sestry

Vianočný príbeh

Magdalena Witkiewicz

Natália

Bola som zahľadená do ligotavých svetielok na vianočnom stromčeku v dome mojich rodičov. Sedela som tam ponorená v úplnom tichu. Mala som pocit, že som si už odvykla od rodinného zhonu a každodenného hluku. Zvykla som si žiť sama – pokojne a v harmónii. Len ja a môj kocúr. Neprekážali sme si. Spočiatku sme naše pocity nedávali príliš najavo a vyhýbali sme sa jeden druhému z cesty. No časom si Gandalf zvykol sedávať v mojom lone a takmer vždy mi zhodil laptop, ktorý tam zvyčajne bol. Mala som veľmi rada svoj život, ktorý bol taký odlišný od života mojej sestry. Dlhú som nemohla pochopiť, ako sa mohla cítiť šťastná popri svojich každodenných povinnostiach. Ale v hĺbke duše som vedela a cítila som, že naozaj prekypuje šťastím.

Práve teraz uspávala deti. Po večeri sme sa pokúšali nájsť si chvíľku pre seba a porozprávať sa, ale deti si vyžadovali jej pozornosť, a tak im šla čítať rozprávku na dobrú noc. Bola v prvom rade matkou a až potom bola mojou sestrou. No, a ja som si na to pomaly zvykala.

Sofia sa pomerne rýchlo vydala, a to hneď za svojho prvého priateľa. Vôbec som to nechápala. Pamätám si, ako som za ňou stála v deň jej svatby a chcela som jej povedať: „Čo to len robíš, dievča moje?“ Chcela som ju pred týmto krokom varovať, povzbudiť ju, aby vyskúšala iné veci, trochu žila, niečo zažila, kým sa na celý život pripúta k jednému jedinému mužovi. Nevedela som si ani len predstaviť, že by som vedľa seba po prebudení videla stále tú istú tvár. A to vlastne každý deň až do konca života.

V ten augustový deň, keď sa moja staršia sestra vydávala, som sa nervózne obzerala okolo seba a všímala si svadobčanov. Všetci sa zdali byť šťastní, nadšení a plní dojatia len preto, že Sofia pred chvíľou niekomu sľúbila svoju vernosť a oddanosť do konca života. Do konca jej života? To je veľmi, veľmi dlhá doba! Ako sa môže k niečomu takému odhodlať? Veď má iba dvadsaťpäť rokov, o živote toho ešte veľa nevie a dokopy nič poriadne nezažila...

Takéto riziko by som nedokázala podstúpiť ani teraz. Aj keď som bola už

teraz staršia ako Sofia v deň jej svadby. Mala som kocúra, cítila som sa za neho zodpovedná a on sa asi svojím spôsobom cítil byť zodpovedný za mňa – a tak to bolo najlepšie.

Samozrejme, občas som sa s niekým stretla, zašla na večeru, či do kina alebo do divadla, ale rozmýšľať o spoločnej budúcnosti? To nikdy! Moja budúcnosť sa obmedzovala na rezerváciu zimnej dovolenky v lete alebo letnej dovolenky v zime. Možno práve preto moje vzťahy nikdy netrvali tak dlho?! Žiaľ, musím priznať, že zatiaľ ten najlepší vzťah, aký som si kedy vytvorila, bol s mojím kocúrom.

Kocúr Gandalf mi v tej chvíli ako na povel skočil do lona a začal sa maznať.

„Budeš so mnou dnes hovoriť ľudskou rečou?“ opýtala som sa.

Pozrel na mňa s opovrhnutím, akoby hovoriť ľudskou rečou bolo výsadou slabochov. Chvíľu sme spolu sedeli mlčky. Často sme takto spolu sedávali a nasávali atmosféru večera. Akoby sme si obaja želali, aby sa tento okamih nikdy neskončil.

„Nemôžeš predsa tvoriť rodinu s kocúrom!“ to mi hovorievala moja mama až príliš často.

„Vnúčať sa od teba asi nikdy nedočkám,“ dodal môj otec.

Sofia sa o tom so mnou nikdy nerozprávala. Žila si svoj vlastný život

a vyzerala byť naozaj spokojná. Aj keď niekedy, keď sme sa spolu rozprávali cez WhatsApp, bolo na jej tvári vidieť, aká je unavená alebo podráždená. Myslím, že to je osud všetkých mám na tomto svete.

Rozprávali sme sa spolu celkom často, ale videli sme sa len zriedka. Žili sme každá v inej časti krajiny a bolo ťažké stretnúť sa. Preto boli Vianoce u našich rodičov posvätné. Ani jedna z nás si nevedela predstaviť, že by mala mať na Vianoce nejaké iné plány. Dokonca ani ja, hoci som nikdy nebola nejakou obzvlášť sentimentálna a nepotrpeľa som si ani na tradíciách.

Pousmiala som sa nad svojimi myšlienkami.

Najviac sa mi však páčil jeden z našich vianočných zvykov. Mala som na mysli každoročnú bitku medzi Sofiou a mnou o to, či ozdoba sa bude ligotať na vrchole vianočného stromčeka. Bolo to takto už od nepamäti. Možno práve preto som si mohla dovoliť nechať sa unášať životom, pretože som vedela, že môj rodný dom bude pre mňa vždy bezpečným prístavom. Bez ohľadu na to, čo som v živote urobila alebo kto stál po mojom boku.

Gandalf zoskočil z mojich kolien a šiel skontrolovať, či sa po večeri náhodou niečo neobjavilo v jeho miske.

Vstala som z pohovky, podišla som k vianočnému stromčeku a narovнала padajúcu vianočnú guľu.

Usmiala som sa pri pohľade na bohato ozdobený stromček. Kedysi sme na stromček vešali ozdoby, ktoré sme usilovne vyrábali v škôlke a škole. Sofia so svojou typickou trpezlivosťou vždy lepila dlhé vianočné reťaze. Ja som zase s ozdobami rada improvizovala. Mama ich potom vešala bližšie k stene, aby svojou nevzhľadnosťou a originalitou nepokazili čaro sviatkov, na ktorých si vždy dala tak záležať.

Kocúr vyskočil na stôl a rozvalil sa na diaľkovom ovládači CD prehrávača. Začali hrať vianočné koledy.

„Aj ty si vychutnávaš čaro Vianoc, kocúrik?“ spýtala som sa nahlas a stiahla ho zo stola. Vyčítavo sa na mňa pozrel.

U mňa doma mohol Gandalf ísť, kam sa mu len zachcelo, ale moja mama by určite nezniesla kocúra ležiaceho na bielom vianočnom obruse.

Podišla som ku skrini, kde ležali moje darčeky. V mojom rodnom dome bolo zvykom, že darčeky spod stromčeka zobralo vždy to najmenšie dieťa a rozdalo ich podľa mien na kartičkách. Kedysi som to bola ja, ale už nejaký čas to robia Sofiine deti. Keď ešte nevedeli čítať, mama im lepila na darčeky farebné nálepky, aby vedeli, komu darček patrí. Darčeky určené pre mňa mali vždy ružovú nálepku.

Neotvorila som ich však všetky naraz. Časy, keď sme sa so Sofiou nevedeli

dočkať Ježiška, sú už dávno preč. Asi každý dospelý časom stratí tú detskú radosť zo života.

„A presne na to sú deti,“ povedala mi to dnes moja sestra s úsmevom. Pozrela sa na Jakuba a Júliu, ktorí pobehovali so smiechom po dome a snažili sa nájsť stopy po Ježiškovi. „Aby sme si pripomenuli, že radowať sa môžeme z každej maličkosti.“

„Nezabudla som,“ povedala som možno až trochu príliš stroho. Akoby som jej chcela dokázať, že život, ktorý som si pre seba vybrala, je dosť dobrý.

„Ja na to niekedy zabudnem,“ povedala Sofia s povzdychom. „Ale potom mi to pripomenú deti. Zvyčajne až vtedy, keď zaspia.“

Tento rok som od nej dostala špeciálny darček. Ležal pod vianočným stromčekom ako zabudnutý. Všimla som si ho, až keď som bola sama.

Vinylová platňa od Nirvany bola mojím najväčším detským snom, ktorý sa mi nikdy nesplnil. Túžila som po nej už od svojich desiatich rokov. Moji rodičia si však mysleli, že ich hudba znie ako príšerné zavýjanie, a za žiadnych okolností by mi ju nekúpili.

Ale ja som si bola istá, že pod vianočným stromčekom si ju nájdem! Chcela som ju predať od Ježiška! Samozrejme, keď som už mala desať rokov, tak som na Ježiška neverila, ale zvyk písať mu listy zostal. Listy s našimi prianiami sme tradične nechávali na okennom parapete. Ráno boli vždy preč a na Štedrý deň sa naše sny ako zázrakom zhmotnili pod vianočným stromčekom.

V tom roku, som na svoj lístok napísala, ako veľmi si želám album od Nirvany. Bola som presvedčená, že si ho pod vianočným stromčekom nájdem. Ale nestalo sa tak. Namiesto toho, tam bol album s výberom nejakých vianočných piesní!? Vtedy som celý Štedrý večer preplakala.

Sofia však dostala všetky darčeky zo svojho zoznamu a ja som mala pocit obrovskej krivdy. V skutočnosti sa to odzrkadlilo aj na našich rodinných vzťahoch.

Neskôr som si uvedomila, že sa ma moji rodičia snažili vtesnať do ich

predstáv o živote. Chceli, aby som žila celý život takým spôsobom, aký oni považovali za správny. Asi si mysleli, že na šťastie existuje len jeden jediný recept. Som si istá, že pre mňa chceli len to najlepšie, ale ono to takto nefunguje, a preto to nevyšlo.

Začalo to Nirvanou a potom sa im nepáčili aj ďalšie moje životné voľby. Našťastie som mala v sebe dosť sily ísť si svojou vlastnou cestou, o ktorej som bola presvedčená, že je tá správna. Aj keď tu, v mojom rodnom dome, som sa opäť cítila ako malé, trochu vystrašené dievčatko, ktoré sa bálo hovoriť o svojich snoch, pretože si myslelo, že zostanú bez odozvy.

Potešilo ma, že si Sofia na ten album spomenula. Po toľkých rokoch malo splnenie tohto sna úplne iný rozmer, ktorý bol plný emócií – a to bola tá úplne posledná vec, z ktorej by som samú seba podozrievala. Bola som vďačná, že nezabudla, aké to pre mňa bolo dôležité a že mi chce vynahradiť moje dávne sklamanie.

Vypla som koledy, vybrala som svoj vytúžený album a dala ho do nášho starého gramofónu. Spustila som ihlu a po chvíli ma obklopili zvuky, ktoré som tak dobre poznala.

Pripomenuli mi detstvo. Túto hudbu som už dávno nepočula.

Sadla som si na pohovku a zavrela oči. Nemyslela som si, že hudobné spomienky u mňa vyvolajú takú silnú reakciu.

„Nuž, nečakala som, že prídem dole a uvidím moju sestru, aká je celá rozčítaná z hudby, ktorá nemá nič spoločné s Vianocami,“ počula som Sofiin smejúci sa hlas, keď práve vošla do izby.

„Prichytila si ma v mojej slabej chvíľke,“ rýchlo som si utrela slzy.

„Takéto chvíľky má každý. A každého dojíma niečo iné. Pre mňa sú Vianoce viac o Tichej noci a koledách, ktoré spievajú moje deti, no každá z nás to vždy vnímala ináč.“

„Myslela som si, že som nikdy žiadne pocity nemala,“ pokrútila som hlavou.

„Ále, áno mala. Len boli iné ako tie moje.“

Sofia

Keď už deti konečne zaspali, zišla som dole. Chcela som sa len napiť vody a zaliezť spať do postele. Všetci sme boli unavení. Mali sme za sebou dlhú cestu a náš každodenný režim, v ktorom sme fungovali, sa náhle zmenil. Po počiatočnej eufórii z toho, keď im babka a dedko čítali rozprávky na dobrú noc, deti nakoniec aj tak potrebovali svoj bezpečný prístav – mamu. Tá bola stredobodom ich života. Ako vždy.

A tak šli moji rodičia spať. Zvyčajne chodili spať skoro a ja som si nahlas čítala z mojich detských kníh, ktoré deti našli na policičke v knižnici starých rodičov. Môj muž zaspal ako prvý, ale deti, nadšené zo všetkých vianočných darčiekov a návštevy, premýšľali o všetkom možnom, než aby sa nechali unášať do ríše snov. Keď konečne zaspali, bola som vyčerpaná a túžila som vkĺznuť pod nadýchanú perinu, ktorú nám mama vždy pripravila, keď sme k nim prišli na návštevu.

Pri pohľade na svoju mladšiu sestru, ako sedí úplne sama na pohovke a počúva hudbu, ktorá nemala s Vianocami nič spoločné, som sa rozhodla s ňou chvíľu zostať. Vošla som do izby a videla som na jej lícach slzy. Najprv som si myslela, že je smutná lebo sa niečo stalo, ale boli to slzy dojatia!

Z takýchto pocitov som ju nepodozrievala.

Vždy bola tvrdá. Oveľa tvrdšia než ja. Asi som jej to celý život závidela. Bola odo mňa mladšia, ale od začiatku samostatnejšia, sebavedomejšia a vždy vedela, čo chce v živote dosiahnuť. A ja? Bola som mäkká, až príliš mäkká. Príliš citlivá pre tento svet. Takže pokiaľ si pamätám, musela som sa obklopiť ľuďmi, ktorí sa o mňa postarali. Som rada, že som mala šťastie len na tých dobrých. S Matejom, mojím manželom, som sa zoznámila na základnej škole a už vtedy sme si nevedeli predstaviť iný scenár našej budúcnosti, len byť spolu.

Veľakrát som si vypočula, a to nielen od Natálie, že cesta, ktorú som si vybrala, je nudná.

Do istej miery som s tým súhlasila. Mala som nudný... ale úžasný život. Nehľadala som vzrušenie; namiesto horskej dráhy som si v zábavnom parku vždy vybrala zrkadlovú sieň, ktorá mi na chvíľu umožnila vidieť, aké to je byť niekým iným. Ale nikdy sa mi ten človek na druhej strane zrkadla nepáčil natoľko, aby som mala chuť niečo zmeniť či už na sebe alebo vo svojom okolí.

Milovala som svoj život. Milovala som ho práve preto, že pripomínal monotónny a predvídateľný film – bez náhlych zvrátov, bez dramatických udalostí. Všetko bolo pomalé a bezpečné, s ľuďmi, ktorí ma podporovali, na ktorých som sa mohla vždy spoľahnúť.

Samozrejme, že som Natálii závidela jej divokú povahu. Obdivovala som jej brilantnosť, inteligenciu, jej schopnosť stanoviť si hranice a aj povedať „nie“. Ja som to nedokázala, a tak som si musela nájsť bezpečné útočisko v náručí svojho priateľa a – neskôr samozrejme – aj manžela.

Natália bola ako vietor. Nikto ju nedokázal dobehnúť. Išla si za svojimi snami a dvíhala latku stále vyššie a vyššie. Dosahovala jeden úspech za druhým. O väčšine z nich som možno ani nevedela.

Ale, čo ak pod tým tvrdým pancierom bola zraniteľná... Možno bola taká krehká, že bola nútená vystavať si okolo seba vysoký múr, aby jej nikto neublížil?

Vždy sme spolu súťažili. Vo všetkom. Väčšinou o lásku našich rodičov, najmä našej mamy. Pamätám si, keď sa mama vrátila z nemocnice s malinkým uzlíkom, ktorý sa neskôr ukázal byť mojou sestrou. Radosť, ktorú som vtedy pociťovala, sa rýchlo zmenila na sklamanie. Chcela som parťáka na hranie a myslela som si, že som sa s rodičmi jasne dohodla, že moja sestra musí byť o niečo staršia než som ja alebo aspoň v podobnom veku! Moja najlepšia kamarátka v tom čase už takú sestru mala! Ani vo sne by mi nenapadlo, že mi tento krikľúň vezme moju mamu! Moja mama, ktorá predtým patrila len mne,

sa od tejto chvíle starala výhradne o tento malý uzlík nervov!

Myslím si, že v minulosti sa na potreby detí bral menší ohľad, alebo sa o tom aspoň toľko nehovorilo. Malý človečik si na svoj nový život musel jednoducho zvyknúť. Nebolo to vôbec ľahké a ja som bola z toho všetkého dosť otrávená. Preto, keď som bola tehotná s druhým dieťaťom, prečítala som si snáď všetky knihy o súrodencoch, ktoré boli dostupné na trhu. Chcela som sa vyhnúť chybám svojich rodičov, a tak som robila všetko preto, aby som pochopila tie občas prekvapivé reakcie môjho staršieho dieťaťa. Vedela som, že sa aj tak pravdepodobne dopustím nejakých chýb bez toho, aby som si to vôbec uvedomovala. Myslím, že všetci rodičia sa snažia dávať zo seba len to najlepšie, pretože sú vedení láskou. Niekedy však všetko dopadne úplne inak.

Samozrejme, časom som si na novú situáciu zvykla a svoju malú sestričku som si obľúbila, no v mojom srdci bola už navždy jazva. Mohlo to však dopadnúť lepšie, keby som na takúto zmenu bola viac pripravená...

Už som sa necítila ospalá. Sadla som si k Natálii, prikryla sa dekou a započúvala sa do „toho príšerného zavýjania“, ako to nazývala naša mama.

„Aj po toľkých rokoch to znie stále rovnako zle,“ zašepkala som. "Vôbec netuším, čo ťa na tej hudbe tak dojíma.“

„Nedojíma ma hudba, ale skutočnosť, že si si na mňa spomenula,“ Natália sa na mňa usmiala.

„Spomenula,“ prikývla som. „Samozrejme.“

„Myslím si, že nikto z našej rodiny na tie Vianoce už nikdy nezabudne.“ Moja sestra si povzdychla. „Dost som sa rozzúrila kvôli darčeku, ktorý sa mi nepáčil.“

„Dobre si urobila. Rodičia ti mali kúpiť to, čo si si želala... Vieš, snažila som sa mamu presvedčiť, aby ti ten album dala.“

„Kedy? Teraz?“

„Nie, vtedy,“ pokrútila som hlavou. „Ale nekazme si náladu spomienkami na minulosť.“

„Dávnu minulosť,“ usmiala sa Natália. „Len sa pozri, ako sa odvtedy zmenil tvoj život a koľko si toho dosiahla...“

„Dosiahla?“ bola som prekvapená. „Väčšinu času trčím doma a vôbec nemám čas na dosahovanie nejakých cieľov! Pracujem len na polovičný úväzok a starám sa o domácnosť. To je všetko.“

Natália sa na mňa pozrela, akoby nerozumela tomu, čo hovorím.

Sestru som obdivovala a so zatajeným dychom som sledovala všetko, čo som sa o nej dozvedela. Vedela som, že sa nemám čím pochváliť. Bola som účtovníčka, no svojej práci som nemohla venovať toľko času a srdca ako svojim deťom. Vedome som si zvolila túto cestu života, uvedomujúc si následky, no boli chvíle, keď som mojej sestre trochu závidela, že sa realizuje úplne inak.

„Sofia! Máš úžasné a šikovné deti. Si skvelá mama. Vytvorili ste si s manželom pevný vzťah... Zdá sa, že máš všetko! A ja?“ Kocúr práve v tej chvíli skočil Natálii do lona. „Mám Gandalfa.“

„Každá z nás si vybrala inú cestu,“ usmiala som sa. „A ja... nikdy som si nemyslela, že by ma niekto mohol obdivovať...“

„A predsa,“ Natália ma objala.

Hrialo ma to pri srdci. Moja krásna, múdra sestra si úprimne vážila, čo v živote robím, aj keď niekedy som mala pocit, že to všetci berú ako samozrejmosť. Čo si však myslí moja sestra bolo pre mňa to najdôležitejšie.

„Naozaj si sa snažila presvedčiť mamu, aby mi kúpila ten album?“ spýtala sa ma po chvíli Natália.

„Naozaj,“ prikývla som. „Dokonca som s ňou šla aj do obchodu, aby som jej ukázala, ktorý to je. Bola som si istá, že ti ho kúpi...“

Na tie Vianoce nikdy nezabudnem. Hoci sme už dávno neverili na Ježiška, v našej rodine sa o tom nikdy nahlas nehovorilo.

„Ak neveríš na Ježiška, tak on jednoducho nepríde,“ hovorieval otec.

Nikto sa samozrejme nechcel vzdať svojich darčiekov, a preto u nás doma na túto tému nepadlo ani slovo. Ako už u nás bolo zvykom, listy s našimi želaniami sme dali vždy začiatkom decembra na parapet. Bola som veľmi zvedavé dieťa, takže keď už všetci spali, vkradla som sa dole, aby som si prečítala, čo moji rodičia a Natália napísali vo svojich listoch.

V tom roku nebolo na Natáľkinom zozname želaní nič iné ako ten album. Keď som zatvorila oči, stále som videla tých desať bodov napísaných fixami rôznych farieb. V každom z týchto farebných bodov si moja sestra želala to isté...

Bola si istá, že naši rodičia splnia jej sen. Obyčajne bolo ľahšie na čokoľvek presvedčiť nášho otca, a tak som sa najprv obrátila na neho. Otec mal pre nás totiž vždy veľkú slabosť.

„Ocko, naozaj si veľmi praje dostať tento album,“ povedala som. „Sľúb mi, že na to nezabudneš.“

„Sľubujem. Napíš mi sem na papier názov toho albumu.“

Napísala som mu to veľkými písmenami, aby som sa uistila, že kúpi ten správny. Potom som ešte veľakrát kontrolovala, či to mám napísané správne.

Pár dní pred Vianocami som videla na stole album s vianočnými koledami. Obyčajne som to bola ja, kto s otcom balil darčeky, ktoré kúpil. Bola tam nejaká kozmetika, knihy a album.

„To je pre mamu?“ opýtala som sa pri odvíjaní farebného papiera z rolky.

„Nie, pre Natáľku.“

„Pre Natáľku?“ bola som šokovaná. „Vianočné piesne v podaní mužského speváckeho zboru? Ocko, ale veď to nie je to, čo chcela.“

„Ja viem,“ otec pokrčil plecami. „Mama išla do obchodu, vypočula si pár

pesničiek od Nirvany a povedala, že si nemyslí, že by sa Natke takáto hudba mohla páčiť...“

„Ocko, ale ona po tom albume predsa tak veľmi túži! Videli ste, že vo svojom liste Ježiškovi nepísala o ničom inom? Prečo mama rozhoduje o tom, čo by sa Natálii páčilo?“

„Ja viem, Sofi, ja viem... Ale mama sa už rozhodla...“ Pozrel na mňa, akoby si práve spomenul, akým štýlom sa so mnou vlastne má rozprávať. „No, s mamou sme sa rozhodli, že vianočné koledy budú pre desaťročné dievča vhodnejšie.“

Uvedomila som si, že to Natálii zničí Vianoce.

Vedela som to a chcela som s tým niečo urobiť. Prešla som všetky obchody v okolí. Dnes by stačilo len pár klikov na internete, ale v tom čase to neprichádzalo do úvahy. V žiadnom obchode som nenašla ten vytúžený album mojej sestry. V našom malom mestečku naozaj nebol veľký výber a pred Vianocami bolo všetko vypredané. Mala som poslanie, cieľ, ktorý som nemohla dosiahnuť. Peniaze, ktoré som usilovne našetrila z vreckového, som chcela minúť na splnenie Natáľkinho sna. Urobila som všetko, čo len mohlo urobiť pätnásťročné dievča motivované túžbou potešiť svoju mladšiu sestru.

„Nepreháňaj to,“ povedala mama, keď som sa ju snažila prinútiť zmeniť názor. „Dnes sa jej páči toto a zajtra to bude zas niečo iné. Dostane úžasné vianočné hity.“

Ten darček som vtedy nezabalila. Ale myslím si, že otec áno. V ten Štedrý večer som svoju sestru pozorovala a sledovala, ako sa menil výraz jej tváre. Najprv som videla v jej očiach veľkú radosť. Keď zbadala ten ojedinelý tvar darčeka pod vianočným stromčekom, hneď tušila, že to bude platňa. Potom už sedela ako na ihlách. Nevedela sa dočkať, kedy ten darčkový papier roztrhne. Na jej tvári sa však zračilo obrovské sklamanie, hneď ako to urobila. A ja by som v tej chvíli spravila čokoľvek, len aby som mohla splniť jej sen!

Časom spomienka na túto udalosť vybledla. Kúpovali sme si rôzne darčeky a niektoré sa ukázali ako dobrý nápad, iné menej.

V septembri tohto roka som navštívila našich rodičov. Hľadala som niečo na povale a natrafila som na tento list. Moja sestra v ňom desaťkrát napísala fixami rôznych farieb, čo si želá na Vianoce. Vymyslela som preto plán, ako ju na Vianoce prekvapiť.

Natália

„Chcela by som ti niečo ukázať,“ povedala Sofia. Vstala z pohovky, vzala kabelku a začala v nej horúčkovo niečo hľadať.

„Veď ja už predsa darček mám,“ usmiala som sa. „Taký, po akom som vždy túžila.“

„Kúpila by som ti ho skôr, ale zabudla som,“ povedala moja sestra a vytiahla z kabelky papier preložený na polovicu.

„Čo je to?“

„Pozri sa.“

Nemohla som tomu uveriť. Bol to môj list Ježiškovi spred niekoľkých rokov. Videla som ten drobný rukopis, ktorý sa až tak veľmi nezmenil.

„Bola som vtedy naozaj zúfalá,“ priznala som sa. „Napísala som to isté desaťkrát.“

„Určite si bola. Tak veľmi som chcela, aby sa ti splnil tvoj sen, pretože ty si vždy dosiahla všetko, čo si chcela. No v ten večer nie. Našťastie, odvtedy si si už svoje sny vedela vždy plniť.“

„To si naozaj myslíš?“ bola som prekvapená. „Nie som si tým až taká istá. Ty si predsa bola vždy tá, ktorá vedela, čo chce, a vždy si si našla cestu. Ja si skôr myslím, že som celý život len bojovala. A stále trochu bojujem.“

„Si šťastná?“ opýtala sa Sofia.

„Áno, som. Mám rada svoj život. A hlavne teraz už viem, že nemusím nikomu nič vysvetľovať. Najmä nie moje voľby. Ak chcem ísť rovno za nosom, tak to aj spravím. Ak chcem uhnúť doprava alebo doľava, tak uhnem.“

A viem, že nech sa stane čokoľvek, následky svojich rozhodnutí si ponesiem len ja.“

„Mama sa už aj prestala pýtať, kedy im niekoho predstavíš,“ priznala moja sestra.

„Našťastie. Myslím si, že o skutočnom vzťahu a o budovaní svojej budúcnosti s iným človekom sa dá uvažovať až vtedy, keď má človek všetko zrovnané v hlave. Predtým som na to nebola pripravená.“

„Môj vzťah začal pomerne skoro...“, začala Sofia.

„Ty si vždy trafila klinec po hlavičke. Bola si perfektná veľká sestra so všetkým, čo si potrebovala mať v batohu: leukoplast, ihlu a niť a lieky proti bolesti. Vedela si sa vysporiadať s problémami, ktoré ti prišli do cesty,“ objala som ju. „A stále je to tak. Volám ti kvôli každej maličkosti, aj keď ma bolí hlava či žalúdok.“

„To je pravda,“ Sofia sa zasmiala. „Myslíš si, že už to máš v hlave všetko zrovnané?“

„Nie som si istá,“ uvažovala som nad tým. „Určite vyhľadávam menej konfliktov. Som asertívnejšia. Viem, čo sa mi nepáči alebo čo je pre mňa nepodstatné. A vieš čo? Myslím, že keď som o tom začala rozprávať nahlas, ľudia ma začali brať vážnejšie.“

„Vždy sme s týmto mali problém,“ súhlasila Sofia. „Som rada, že moje deti si dokážu samé určiť hranice. Niekedy až príliš jasne,“ zasmiala sa.

„To sa im v budúcnosti zíde,“ povedala som.

Pozrela som sa von oknom. Vonku potichúčky snežilo, svetlá na susedných domoch blikali. Bolo to krásne. Keď sme boli mladšie, chodievali sme po večeroch na prechádzky. Vždy tesne po večeri sme sa teplo obliekli a zašli zaželať priateľom krásne Vianoce. Spočiatku sa vekový rozdiel medzi nami zdal výrazný, no časom sa ukázalo, že je to úplne nepodstatné, pretože sme vlastne mali spoločných kamarátov. Túlili sme sa ulicami nášho mesta s termoskami plnými horúceho čaju, aby sme sa stretli na vianočných trhoch,

pri obrovskom vianočnom stromčeku a strávili chvíľku s priateľmi a rodinou.

Potom sme sa celí premrznutí vrátili domov. Kamarát Róbert nás zvyčajne odprevadil až pred dom, zdvorilo sa rozlúčil a potom, keď Sofia zaspala, tak sa potichu ku mne vrátil... Usmiala som sa nad svojimi myšlienkami. Raz sme sa do skorého rána pozerali na rôzne veci pod mikroskopom. Vtedy som si bola istá, že sa stanem biologičkou.

Nuž, ale ten čas sa už nevráti. Neuvedomila som si, že tie nočné návštevy môjho kamaráta a naše dlhé rozhovory sa stali súčasťou našej vianočnej tradície... Asi mi to veľmi chýbalo.

„Možno by sme mohli ísť na chvíľu von? Ako za starých čias!“ kývla som smerom k oknu.

„O tomto čase?“ opýtala sa prekvapene Sofia.

„Práve odbilo 10.“

„O desiatej zvyčajne odpadnem do postele a tvrdo spím,“ moja sestra pokrútila hlavou.

„Niekedy sa o tomto čase práve chystám ísť von. Nejaký ten mejkap, šaty...“

„Nebudeš ma na to snád' prehovárať.“

„Veď nalíčená už si a nemusíš sa prezliekať, len si na seba vezmi niečo teplejšie,“ pozrela som sa na ňu. „Prosím... Len na pár minút. Uvidíme, či budú Vianoce vyzeráť rovnako ako kedysi. Poď, urob raz niečo iné.“

Sofia sa na mňa pozrela a usmiala sa.

„Dobre. Oblečiem si hrubšie nohavice a uvarím si do termosky čaj.“

„Ideme teda von na dlhšie?“

„Nie, ale tradícia je tradícia. Bez čaju ani na krok. Ako vždy.“

Sofia

Neviem, prečo som súhlasila s touto vianočnou nočnou prechádzkou. Možno preto, že som chcela splniť ďalšie pranie mojej sestry? Bola mladšia, tak som bola zvyknutá sa jej prispôsobovať a pomáhať jej. Alebo to bolo kvôli spomienkam? Všetky moje dni sa zdali byť rovnaké. Chodievala som spať skoro, lebo ráno som deti musela odviezť do škôlky či školy a potom som musela ísť do práce, aby som všetko stihla, kým ich opäť pôjdem vyzdvihnúť.

Možno mala Natália pravdu a niekedy stojí za to urobiť veci ináč ako zvyčajne. Hoci aj na úkor celodennej únavy, aj keď som vedela, že na druhý deň už nebudem musieť tak skoro vstávať, pretože sa o deti postarajú starí rodičia. Vždy im veľmi chýbali.

Obliekli sme sa do teplého oblečenia a vyšli von. Na chodníkoch a uliciach už bolo veľa snehu, okolité stromy sa prehýbali pod čoraz ťažšou bielou prikrývkou. Pod nohami sa ozývalo príjemné vrzganie snehu.

Otočila som sa a pozerala som sa na rozsvietené okno v našom dome.

„Zabudli sme zhasnúť svetlo,“ všimla som si.

„Vždy sme na to zabudli,“ zasmiala sa Natália.

„Tradície treba dodržiavať,“ zamyslela som sa. „Otec sa vždy sťažoval, že sme nechali rozsvietené svetlo. Nahneval sa, ale vinu si vždy vzal na seba.“

„Ty nikdy na nič nezabudneš! Teraz som to bola ja, kto na to zabudol!“

„Nie, tentokrát som bola posledná ja, kto odišiel z obývačky,“ pokrútila som hlavou.

„Určite to bolo ináč,“ Natália sa na mňa cháпavo pozrela. „Ako vždy.“

Kráčali sme a držali sa za ruky. Moja sestra si nasadila Jakubovu čiapku. Na hlave jej poskakoval farebný brmolec. Zahalená v šále s pestrými pruhmi a rozpálenými lícami vyzerala rozkošne.

„Vyzeráš ako malé dievčatko,“ pozrela na mňa so zjavným potešením.

„To isté som chcela povedať aj ja o tebe,“ zasmiala som sa. „Najmä v tej čiapke s obrovským brmbolcom.“

„Ani trochu sme sa nezmenili,“ prikývla.

„My nie, ale zdá sa, že svet okolo nás sa zmenil.“ Náhle som uskočila nabok, aby som sa vyhla chlapcovi, ktorý prebehol tesne vedľa mňa. Keby som sa neuhla, obaja by sme spadli. Po chvíli okolo nás prešla skupinka detí, ktoré sa tešili, že padá sneh. Smiali sa a kričali, rovnako ako my prednedávnom.

„Alebo sa svet možno až tak nezmenil?“ zamyslela sa Natália. „Koniec koncov, všetci chcú to isté. Šťastie. Najdôležitejšie je nájsť si k nemu tú správnu cestu. Šťastie je pre každého iné a aj spôsob, ako ho nájsť, je iný.“

Nazerali sme ľuďom do okien, rovnako ako kedysi. Cez rozťahnuté závesy bolo vidieť, že každý má ten svoj recept na šťastie. Niektorí si vychutnávali vianočné pečivo, iní mali na stoloch tanieri s japonským sushi. Jeden pár tancoval a cez ďalšie okno bolo vidieť celú rodinu hrať spoločenské hry.

Všetci sa usmievali.

Šťastie malo rôzne podoby.

Zrazu mi zazvonil telefón.

„Ahoj, ocko?“ zodvihla som telefón. „Myslela som, že spíš.“

„Ešte nespím,“ zvolal náš otec. „Kde ste?“

„Išli sme na prechádzku. Ako vždy.“

„To vidím! A ako vždy ste zabudli zhasnúť svetlo v obývačke! Peniaze nerastú na stromoch...“

Pozrela som sa na Natáliu

„To som bola ja,“ zakričala moja sestra do slúchadla. „Nezhasla som svetlo!“

„To nie je pravda“ hádala som sa. „Z obývačky som odchádzala posledná.“

A pred desiatimi rokmi som to bola pravdepodobne tiež ja!“

„Nerozumiem, o čom to hovoríš,“ otec bol zjavne zmätený.

„To je jedno, ocko. Som rada, že sme nechali rozsvietené svetlo, aspoň nám máš dôvod zavolať!“

„Deti spia,“ otec zmenil tému. „Bol som ich skontrolovať.“

„Skvelé, ďakujem.“

„Julka sa túli k tomu chlupáčovi.“

„Julka spí s kocúrom,“ zašepkala som Natálii.

„Zradca!“ povedala a neveriacky krútila hlavou.

Natália

Nečakala som, že môj kocúr bude schopný prejaviť nejakú náklonnosť voči niekomu inému ako mne. Prežili sme toho spolu naozaj veľa a ja som bola jediná, komu skutočne dôveroval... Vzala som ho k sebe, keď sa zdalo, že už prežil svojich všetkých sedem mačacích životov. Hoci bol čistokrvný a dnes vyzeral skvele, nespĺňal kedysi nároky svojho vtedajšieho majiteľa a skončil na ulici. Presnejšie povedané, vyhodili ho na ulicu cez okno.

Nevraciam sa k týmto spomienkam často. Spolu s lekármi sa nám podarilo Gandalfa postaviť opäť na nohy len s veľkými ťažkosťami. Jedna z jeho labiek bola trošku ochrnutá a následky bude žiaľ musieť znášať do konca svojho života. Našťastie mu to pri chôdzi príliš neprekáža.

Myslím, že počas našich spoločných rokov prekonal väčšinu svojej mačacej traumy, no neveril nikomu okrem mňa. Až do dnes. Prekvapilo ma, že spí vedľa Julky. Naozaj by som to chcela vidieť na vlastné oči.

Sofia ukončila rozhovor s otcom.

„Vždy volal kvôli tým svetlám,“ zasmiala sa. „Úplne som na to zabudla. Niektoré veci sa nikdy nezmenia.“

„Mám pocit, že tu, v našom rodnom meste, je veľa vecí, ktoré sa nezmenili,“ súhlasila som. „Preto sa tak rada vraciam domov. Vnáša mi to do života pokoj, pretože v mojom živote letí čas ako o preteky.“

„Niekedy sa stačí len na chvíľu zastaviť. Prinútiť sa k tomu. Pre tvoje vlastné dobro.“

„Áno. Myslím, že do toho pomaly dostávam.“

Sofia mala pravdu. Túžila som po nejakej stabilite. Nahlas by som si to však nikdy nepriznala. Môj doterajší život mi ale ukázal, že vždy, keď sa stalo niečo zlé, tak ma osud zavial domov. Napríklad, keď som sa nedostala na študijný výmenný pobyt do Francúzska. Alebo keď som sa so zlomeným srdcom vrátila z jedného štipendia v zahraničí, kde mi veľmi pekný a mimoriadne šarmantný talian poriadne poplietol hlavu a po pár mesiacoch ma odkopol. Jednoducho som ho omrzela.

Plakala som v náručí mojej mamy a potom v náručí Sofie, ktorá všetko nechala, len aby prišla k nám. Vždy som hovorila „idem domov“, aj keď som v tom čase už bývala niekde inde. Uvedomila som si, že domov nie len o štyroch stenách, ale najmä o ľuďoch, ku ktorým sa môžeme vždy vrátiť. Ľudia, ktorí sa nepýtajú príliš veľa otázok, len vás objímu, uvaria vám šálku horúceho čaju a porozprávajú sa s vami alebo budú mlčky sedieť a načúvať vám po celú noc.

Domov. Kedy som začala takto uvažovať o svojom byte? Myslím, že to bolo, keď som sa začala starať o Gandalfa. Pretože som sa už mala ku komu vrátiť. Len škoda, že sa môj kocúr ešte stále nenaučil variť čaj.

Kráčali sme smerom k vianočným trhom. Na tomto mieste sme sa vždy stretávali s našimi priateľmi z detstva a mladosti. Tí sa však medzičasom rozutekali po celom svete. Niektorí z nich pravdepodobne chodievali na Vianoce domov, no nemysleli sme si, že by sme ich uprostred noci mohli

stretnúť na prechádzke.

„Natália? Sofia?“ počuli sme za sebou známy hlas.

„Róbert!“ zakričala som.

Najprv som ho nespoznala. Spomenula som si na vychudnutého tínedžera, ale teraz predou mnou stál urastený muž s úhľadne upravenou bradou, na ktorej sa trblietali vločky topiaceho sa snehu.

„Tak rád ťa vidím!“ objal ma. Objatie som opätovala.

Koľko je to rokov?

Neviem. Nepamätala som si, kedy sme sa videli naposledy. Asi prednedávnom, tiež na Vianoce... Pred pár rokmi sme si písali cez Facebook, keď som si adoptovala Gandalfa, ale inak nič... Na strednej škole sme si boli veľmi blízki, potom sme obaja odišli študovať na univerzitu. A všetko sa to rozpadlo. Ale bolo medzi nami naozaj niečo? Ak by aj bolo, tak by sme nedovolili, aby si každý z nás šiel svojou vlastnou cestou.

Myslím si, že ani jeden z nás nebol v tom čase pripravený na nejaký bližší vzťah. Mali sme osemnásť rokov a zdalo sa nám, akoby nám celý svet otvoril svoju náruč. Alebo žeby medzi nami predsa len niečo bolo? Róbert šiel študovať veterinu, ja som si vybrala marketing. Vtedy sme si mysleli, že vzdialenosť päťsto kilometrov vylučuje akýkoľvek vzťah. Každopádne, vtedy mal každý z nás v živote iné priority. Róbert zachraňoval zvieratá bez domova a ja som sa učila, ako korporáciám zabezpečiť vysoký zisk... Veľmi sme nepremýšľali o tom, čo máme na srdci či na duši. Alebo sme si mysleli, že život je o niečom úplne inom?

„Len sme boli zvedavé, či tu stretneme niekoho známeho,“ prerušila moje myšlienky Sofia.

Dobre, že niečo povedala, pretože ja som zo seba nemohla dostať ani slovo. Nečakala som, že ma stretnutie s Róbertom tak rozruší.

„Už nejaký čas chodím na tento trh každý večer,“ usmial sa. „Odkedy som sa vrátil do nášho rodného mesta. Krmím tu túlavé mačky, a ak vidím, že ma

niektorá z nich potrebuje viac, tak ju vezmem na kliniku a pustím sa do práce.“

Vedľa nás sa zrazu objavili štyri mačky. Obtierali sa nám o nohy a hlasno sa dožadovali večere. Róbert vytiahol z batohu misky a položil ich na chodník. Mačky sa zdvorilo posadili a trpezlivo čakali.

„Vychoval si si ich dobre,“ povedala som.

„Tie najvychovanéjšie sa už povaľujú na pohovkách a majú skvelých majiteľov,“ povedal a vybral jedlo. „Snažím sa ich skrotiť, aby som im potom našiel ľudí, ktorí ich budú milovať.“

„Mama povedala, že tu teraz riadiš veterinárnu kliniku“, povedala Sofia.

Nič som o tom nevedela. Možno by som trvala na prechádzke ešte viac! Alebo by som si na stretnutie s Róbertom vzala so sebou aj Gandalfa? Alebo možno... Možno by som sa tomuto stretnutiu snažila vyhnúť?

Nerozumela som svojim pocitom.

„Áno, len prednedávnom som sa presťahoval. Do mojej starej štvrte.“

Mačky boli nakrmené a dokončovali svoju večernú toaletu. Rozprávali sme sa tak, ako keby sme sa naposledy videli len včera.

„Prišiel by si k nám na šálku čaju?“ opýtala sa Sofia.

„Teraz v noci?“ Róbert zostal prekvapený.

„Nebolo by to prvýkrát,“ sestra sa na nás chápavo pozrela.

„Vedela si o tom?“ prekvapene sme sa na seba pozreli.

„Jasné, že áno. Kryla som ti chrbát pred našimi rodičmi. Aj teraz to zvládnem.“

Bezmocne som rozhodila rukami. Zaplavili ma spomienky na Róberta, ktorý za mnou prišiel vždy, keď sa zdalo, že v dome už všetci spia. Potichu sa vkradol do mojej izby, len aby o hodinu alebo dve opäť potichu vykĺzol z nášho domu. Milovali sme tie večery. Mohli sme sa potajomky objímať a

rozprávať o všetkom a o ničom. Moji rodičia by asi neboli úplne nadšení, keby sa dozvedeli, že som pri sebe mala hosťa tak neskoro večer... Myslela som si, že Sofia o tom tiež nič nevedela, pretože to nikdy nedala ani trochu najavo.

„Poďme už domov. Naozaj sa ochladzuje. Dobre, že sme tá stretli, Róbert, aspoň niekto ocení naše torty.“

„Máme dve,“ povedala som.

„Ešte ste neprekonali tú svoju rivalitu?“ zasmial sa. „Vždy ste robili dve. Ktorá bude tentokrát lepšia?“

„Moja!“ zvolali sme jednohlasne.

Róbert neveriacky pokrútil hlavou.

„Áno, prišli sme aj na to, že niektoré veci v živote sa nikdy nezmenia. A že je potešením vrátiť sa k niektorým z nich...“

Vošli sme do domu. A hoci som už bola dospelá, stále som mala pocit, že sa musím zakrádať. Akoby som musela skrývať, že za mnou v noci zase prišiel Róbert.

„V pohode. Nikomu to nepoviem.“ Sofia predvídala moje pochybnosti a žmurkla na mňa. „Urobím vám čaj a pôjdem hore. Nebudem vás rušiť.“

Róbert zapol gramofón. Cítil sa u nás ako doma. Napokon, bol tu už predsa toľkokrát. Obývačka mojich rodičov vyzerala presne tak, ako pred dvadsiatimi rokmi.

„Nirvana? Tento album som nepočul už veky!“ zvolal od radosti.

„Tak ja vás teda už naozaj nechám,“ povzdychla si Sofia. „Dobrá noc.“

Chvíľu sme tam sedeli a cítili sme sa ako kedysi.

Možno sa definícia šťastia mení s vekom? Možno to, čo sa nám kedysi zdalo obyčajné, neskôr nazývame šťastím?

Dlho sme sa rozprávali a myslím, že obaja sme si priali, aby tá noc nikdy

neskončila.

„Teta, nemôžeme spať.“ Do izby zrazu vošla Júlia a v náručí držala Gandalfa.

Môj kocúr by toto nikdy nedopustil! Dokonca by mi utekal do náručia!

„Poď a sadni si k nám,“ povedal Róbert. „Videl som tam mikroskop. Je to tvoj darček?“

„Áno.“

„Chceš vidieť, ako vyzerajú mačacie chlpy?“

„Ó, áno, prosím,“ zvolala Júlia. „Ale nebudeme ich Gandalfovi vytrhávať! Musíme hľadať na sedačke!“

Róbert položil mikroskop na stôl a všetko pripravil. My sme pozorne hľadali chlpy, zatiaľ čo Gandalf, netušiac, že sa mu práve chystáme analyzovať srst', ležal na vianočnom stole vedľa podnosu s perníkmi. Pozorovala som ich s nežnosťou. V Sofiinej dcére som videla samú seba spred niekoľkých rokov. Kedysi som sa na svet okolo seba pozerala s rovnakou zvedavosťou ako Julka teraz. Vzrušovalo ma všetko nové presne tak ako ju. K životu som pristupovala s rovnakou dávkou nadšenia, rada som sa učila a pýtala sa milióny otázok. Teraz som počúvala, ako moja neter kládla Róbertovi otázky, zatiaľ čo on na ne trpezlivo odpovedal.

Neprešlo ani pár minút, keď som v hale začula ďalšie kroky.

„Som smädný,“ povedal Jakub a natiahol sa. „Môžem dostať trochu vody?“

„Jasné,“ usmiala som sa.

Ospalý Jakub stál a tancoval v rytme hudby z albumu, ktorú som dostala od sestry. Tiež bol ako ja. Tieto tóny ho jednoznačne dojali.

„Sú to vôbec naše deti?“ Sofia vstúpila v tú noc do kuchyne už po druhýkrát.

„Párty bez nás?“ Hneď za ňou stál jej manžel Matej.

„Vianočná afterparty,“ zasmiala som sa.

„Radi by sme sa k vám pridali,“ povedala moja sestra.

Boli sme spolu až do rána. Niekedy sa to tak smie.

So Sofiou sme sedeli pod jednou prikrývkou a spomínali na všetko, čo máme spoločné, a vysvetľovali sme si naše svety, ktorým sme nerozumeli. Svety, ktoré boli niekedy tak veľmi odlišné.

Júlia, Róbert a Matej v sprievode Gandalfa, ktorý bol zjavne zamilovaný do mojej netere, skúmali všetko, čo sa dalo nájsť v našej kuchyni a čo by sa hodilo na podložné sklíčko pod mikroskop. A Jakub mi opäť pustil album, ktorý som dostala ako darček.

„Mami, páčia sa mi tetine vianočné koledy,“ povedal a energicky potriasol kaderami. „Babička!“ zvolal, keď videl moju mamu vchádzať do izby. „Ani ty nemôžeš spať?“

„Ahoj Róbert, rada ťa vidím!“ povedala mama s úsmevom pri pohľade na môjho kamaráta z detstva. „Stíšte to zavýjanie!“ dodala a teatrálne si zakryla uši.

„Babka! Toto ale musíš počúvať nahlas,“ povedal môj synovec. „Myslíte si, že keď napíšem Ježiškovi, aby mi budúci rok priniesol takýto istý darček, tak to urobí?“

Obe sme sa so sestrou zasmiali. S očakávaním sme sa pozreli na mamu.

„Som si istá, že áno,“ posadila sa na stoličku a povzdychla si.

Najprv som mala dojem, že chcela odohnať Gandalfa zo stola, no nakoniec to vzdala a poškrabala ho za uchom. Môj ustráchaný a nedôverčivý kocúr sa na ňu priateľsky pozrel a začal mrnčať. Nespoznávala som ho!

„Je niekto dole? Kto nechal zase rozsvietené svetlo?“ Počuli sme otcov hlas vychádzajúci z chodby.

Nemohli sme sa prestať smiať.

„Dedko, poď a pridaj sa k nám! Je tu párty,“ skríkol Jakub a potiahol babičku za ruku, aby s ním tancovala.

Uvarila som ďalší čaj. Nakrájala som pár kúskov Sofiinej torty a zopár zo svojej.

S radosťou som sa pozerala na tento svet, ktorý patril iba nám.

V živote môžeme kráčať rôznymi cestami. Tie sa niekedy kľukatia alebo vedú do kopca. Občas zabľúdime aj do tmavších uličiek. A tak je to správne. Najdôležitejšie je však mať pri sebe niekoho, kto nám pomôže nájsť cestu späť, keď sa stratíme. Mať blízkych, ktorých osud môže byť úplne iný ako je ten náš, no s ktorými sa naše cesty občas pretnú.

A nám ostáva už len dúfať, že ich vždy stretneme na zastávke s názvom ŠŤASTIE.